

UŁATWIENIA W ZAKŁADANIU SPÓŁKI Z OGRANICZONĄ ODPO- WIEDZIALNOŚCIĄ PO 1 STYCZNIA 2012 R. – SPÓŁKA Z O.O. A WZORZEC UMOWY SPÓŁKI Z O.O.

Po dziesięciu miesiącach obowiązywania nowelizacji kodeksu spółek handlowych¹ należy zastanowić się nad rzeczywistym wpływem zmian przepisów na zachowania potencjalnych przedsiębiorców. Dodatkowo należy stwierdzić, iż problem wzorca umowy spółki z o.o. wyniknął stosunkowo niedawno, dlatego też należy podjąć szerszą dyskusję na ten temat. Niniejszy artykuł jest niejako twierdzącą odpowiedzią na próby podjęcia doktrynalnego dialogu dotyczącego wzorca umowy spółki z o.o. z nielicznie dotychczas przytaczanymi argumentami.²

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością jest sklasyfikowana w k.s.h. obok spółki akcyjnej jako kapitałowa spółka handlowa. Istotą utworzenia tej spółki jest dążenie do realizacji określonego w umowie celu. Art. 151 § 1 k.s.h. wskazuje na jego bezwzględną przesłankę, którą jest dopuszczalność prawna. Dalsza część tego przepisu określa również zastrzeżenie dotyczące możliwych wyłączeń określonych w pozostałych ustawach. Przykładem wyłączenia formy prawnej spółki z o.o. jest towarzystwo funduszy inwestycyjnych. Art. 2 ustawy o funduszach inwestycyjnych wskazuje, że można je utworzyć tylko w formie spółki akcyjnej.³ Wracając do spółki z o.o. należy za A. Kidybą wskazać, że cel spółki z o.o. może mieć charakter zarobkowy, gospodarczy, lecz niezarobkowy (*not for profit*) lub niegospodarczy (*non profit*).⁴ Do elementów definiujących spółkę z o.o. należą: wyłączenie odpowiedzialności wspólników za zobowiązania spółki i ustanowienie zobowiązania tylko do świadczeń określonych w umowie spółki. Występuje niemożność zawiązania spółki

1 Ustawa z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. (Dz.U. z 2011 r. Nr 92, poz. 531).

2 M. Leśniak, Spółka z o.o. zakładana za pomocą wzorca umowy – nowelizacja kodeksu spółek handlowych, „Przegląd Prawa Handlowego” 2011, nr 11, s. 35 – 42.

3 Dz.U. z 2004 r. Nr 146, poz. 1546 ze zm.

4 A. Kidyba, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz, Warszawa 2002, s. 7–9.

z o.o. wyłącznie przez inną jednoosobową spółkę z o.o. Spółka posiada kapitał zakładowy, który powinien wynosić co najmniej 5 000 zł. Jest on podzielny na udziały. Udziały mogą przedstawiać równą albo nierówną wartość nominalną, aczkolwiek nie może być ona niższa niż 50 zł. Objęcie udziału następuje po zapłaceniu jego ceny nominalnej. Znamiennym jest zakaz obejmowania udziałów poniżej ich wartości nominalnej. Występuje możliwość obejmowania udziałów za cenę wyższą od ich wartości nominalnej, jednak w tym przypadku cała nadwyżka jest przelewana do kapitału zapasowego spółki – tzw. aigo.

Kodeks spółek handlowych w art. 163 określa enumeratywne wymagania, które należy spełnić, aby mogła powstać spółka z o.o. Należą do nich: umowa spółki; wkłady na pokrycie kapitału zakładowego dokonywane przez wspólników – należy zaznaczyć, iż kapitał zakładowy musi być pokryty w całości, natomiast w przypadku obejmowania udziałów za cenę wyższą od wartości nominalnej wspólnicy muszą wnieść nadwyżkę. Do powstania spółki z o.o. wymagane jest powołanie organów spółki. Obligatoryjnie – zarząd spółki, fakultatywnie organy kontrolne, tj. rada nadzorcza lub komisja rewizyjna. Jest to uzależnione od zapisów ustawy lub umowy spółki. Ostatnim elementem w powstaniu spółki jest wpis do właściwego rejestru. Ma on charakter konstytutywny, tzn., że spółka z o.o. powstaje z chwilą zarejestrowania.

Katalog przesłanek powstania spółki z o.o. został 1 stycznia 2012 r. poszerzony o możliwość zawarcia umowy spółki przy wykorzystaniu tzw. wzorca umowy spółki z o.o. W tym przypadku sposób wnoszenia wkładów ulega modyfikacji w przypadku zawiązywania spółki z o.o. za pomocą wzorca umowy spółki z o.o., mianowicie pokrycie kapitału zakładowego następuje w ustawowo oznaczonym terminie nie dłuższym niż siedem dni od dnia wpisu spółki do rejestru. Przy zastosowaniu wzorca umowy spółki z o.o. nie można dokonać pokrycia kapitału zakładowego wkładami niepieniężnymi. Wynika to *a contrario* z brzemienia zdania pierwszego przepisu art. 158 § 1(1) k.s.h. Wprowadzonych zmian dokonała ustawa z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw.⁵ Dodano art. 157(1) k.s.h. składający się z czterech paragrafów. Mianowicie zamieszczono definicję wzorca umowy, która mówi, że wzorcem umowy spółki z o.o. jest wzorzec udostępniony w systemie teleinformatycznym. Jest to forma fakultatywna, zależna od woli zawiązujących spółkę. Jednakże podlega pewnym warunkom wymaganym do prawidłowego jej zawarcia. Są nimi: wypełnienie formularza umowy zawartego w systemie teleinformatycznym⁶ oraz opatrzenia umowy pod-

5 Dz.U. z 2011 r. Nr 92, poz. 531.

6 System teleinformatyczny jest wg art. 3 pkt 3 ustawy z dnia 17.02.2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. Nr 64, poz. 565 ze zm.) to zespół współpracujących ze sobą urządzeń informatycznych i oprogramowania zapewniający przetwarzanie, przechowywanie, a także wysyłanie i odbieranie danych przez sieci telekomunikacyjne za pomocą właściwego dla danego rodzaju sieci telekomunikacyjnego urządzenia końcowego w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 16 lipca 2004 r.– Prawo

pisem elektronicznym.⁷ Zawarcie umowy następuje po wprowadzeniu do sytemu wszystkich koniecznych danych i z chwilą opatrzenia ich podpisem elektronicznym. Jest to relewantna zmiana względem klasycznej formy umowy spółki z o.o., mianowicie formy aktu notarialnego. Istota zmiany dotyczy wyłączenia instytucji notariusza z procesu powstawania spółki z o.o. zawiązywanej z wykorzystaniem wzorca umowy. W dotychczas pojawiających się publikacjach zmiana ta nie cieszyła się akceptacją.⁸ Podnoszono argumenty dotyczące występowania zasady udziału notariusza przy tworzeniu spółek kapitałowych. Zgodnie z tą zasadą notariusz powinien uczestniczyć w procesie zawiązywania spółek z o.o. oraz spółek akcyjnych. Dlatego też pozwolę sobie na wyrażenie odmiennego zdania w wyżej przytaczanej kwestii. Nie wydaje się, aby przepisy dotyczące formy aktu notarialnego umowy spółki z o.o. – art. 157 § 2 k.s.h. oraz formy aktu notarialnego statutu spółki akcyjnej – art. 301 § 2 k.s.h. wyrażały szczególną zasadę występującą w prawie spółek. Jeśli taka by występowała, to oznaczałaby szczególną wyjątkowość określonych uregulowań oraz ich unikalność. Forma aktu notarialnego jest wymogiem typowo normatywnym, którego naruszenie jest sankcjonowane nieważnością umowy spółki.⁹ Należy wskazać, że ta forma czynności prawnych występuje nie tylko przy tworzeniu spółek kapitałowych, ale jest widoczna przy niektórych osobowych spółkach handlowych, mianowicie przy umowie spółki komandytowej – art.106 k.s.h. oraz przy statucie spółki komandytowo-akcyjnej – art.131 k.s.h. W związku z tym, nie wydaje się odpowiednim wyróżnianie w materii formy spółek kapitałowych „zasady” występowania aktu notarialnego, czy udziału notariusza. Dlatego też nie odnosi się wrażenia, aby stworzona zupełnie nowa regulacja dotycząca zawiązywania umowy spółki z o.o. z wykorzystaniem wzorca umowy (tj. z wyłączeniem formy aktu notarialnego) była niemożliwa do wprowadzenia. Podnoszony został również argument mówiący, że ominięcie udziału notariusza nie wpłynie pozytywnie na sytuację wspólników – założycieli oraz na ochronę interesów wierzycieli spółki.¹⁰ W tym przypadku również autor pozwoli sobie na poddanie w wątpliwość przytaczanego

telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.). Natomiast rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie określenia wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnionego w systemie teleinformatycznym (Dz.U. z 2011 r. Nr 299, poz. 1774) w § 1.2 dodaje, że wskazany w rozporządzeniu system teleinformatyczny jest systemem przeznaczonym do obsługi zawiązania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której umowę zawiera się przy wykorzystaniu wzorca umowy.

7 Podpisem elektronicznym jest wg § 2.6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym, sposobu korzystania z systemu teleinformatycznego i podejmowania w nim czynności związanych z zawiązaniem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy oraz wymagań dotyczących podpisu elektronicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 297, poz. 1762) rozumie się przez to podpis elektroniczny, o którym mowa w art. 3 pkt 1 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.), złożony w systemie teleinformatycznym. Tzn. podpisem elektronicznym są dane w postaci elektronicznej, które wraz z innymi danymi, do których zostały dołączone lub z którymi są logicznie powiązane, służą do identyfikacji osoby składającej podpis elektroniczny

8 M. Leśniak, Spółka z o.o. zakładana za pomocą wzorca umowy..., *op. cit.*, s. 36.

9 Art. 73 §2 k.c. Jeżeli ustawa zastrzega dla czynności prawnej inną formę szczególną, czynność dokonana bez zachowania tej formy jest nieważna (...).

10 M. Leśniak, Spółka z o.o. zakładana za pomocą wzorca umowy..., *op. cit.*, s. 36–37.

powyżej twierdzenia. Ochrona interesów wierzycieli spółki jest zagwarantowana, wszak wszelkie dane dotyczące spółki wierzyciele uzyskują w odpisie Krajowego Rejestru Sądowego. Regulacje wprowadzające wzorzec umowy do k.s.h. dokonały nowelizacji m.in. postępowania rejestrowego, o której będzie napisane poniżej, dlatego też nie należy mieć obaw o to, iż ominięcie instytucji notariusza w postępowaniu rejestrowym niesie za sobą rozwiązania błędne z natury rzeczy. Autor uważa, że jest to jak najbardziej racjonalne, ponieważ kwestię weryfikacji wspólników – założycieli rozstrzygnie sąd rejestrowy. Jeśli uzna, iż występują poważne wątpliwości, to wezwie do usunięcia braków, a w przypadku ich nieusunięcia odmówi rejestracji spółki. Należy odnieść się do kolejnego argumentu podnoszonego w doktrynie, który neguje sens zakładania spółki bez udziału instytucji notariusza. Mianowicie negatywnie oceniono występującą w innych systemach prawnych m.in. w Wielkiej Brytanii możliwość zakładania spółek przez sieć Internet, bez potrzeby wychodzenia z domu. Posłużono się argumentem, że występują inne realia społeczno-gospodarcze, co minimalizuje prawdopodobieństwo podania w zgłoszeniu nieprawdziwych danych. Jednakże taki argument nie wydaje się zasadny, z racji tego, że zarówno w Polsce, jak i w Wielkiej Brytanii występuje model gospodarki wolnorynkowej opartej na społeczeństwie składającym się z obywateli mających równe prawa m.in. w życiu społecznym, w szczególności w przestrzeni gospodarczej. Powoływanie się na okoliczności wskazujące na okazjonalność lub jednorazowość zawiązywania spółki, które mają zwiększyć prawdopodobieństwo popełnienia przez wspólników – założycieli błędów przy wypełnianiu wzorca umowy nie są przekonujące. Ryzyko związane z podaniem danych niezgodnych z prawdą jest związane z samym pomysłem zakładania spółek bez potrzeby wychodzenia z domu, co ma na celu przyśpieszenie i ułatwienie procesu zakładania oraz prowadzenia działalności gospodarczej. Wszelkie kwestie budzące wątpliwości należą do kognicji sądu rejestrowego. Dlatego też stawiając na szali przyśpieszenie procedury zakładania spółek oraz ryzyko podania nieprawdziwych danych w systemie teleinformatycznym uważam, że należy położyć nacisk na działania przyśpieszające.

Należy zaznaczyć, że ustawodawca przewidział możliwość zmiany umowy spółki z o.o. zawiązanej przy wykorzystaniu wzorca umowy po jej zarejestrowaniu. Jednakże nie przewidział do tego szczególnych rozwiązań proceduralnych. Dlatego też w tym przypadku zastosowanie mają przepisy art. 255–265 k.s.h. wskazujące m.in. obowiązek zachowania formy uchwały wspólników w przedmiocie zmiany umowy oraz dokonanie wpisu do rejestru. Występuje również ustawowy obowiązek zgłoszenia przez zarząd zmiany umowy spółki do sądu rejestrowego.

Nowelizacja k.s.h. zawiera generalne upoważnienie Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia w zakresie określenia wzorca umowy. Mowa o rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie określenia wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnionego w syste-

mie teleinformatycznym.¹¹ Określając szczegółowe przepisy wykonawcze Minister ma na uwadze konieczność kształtowania ułatwień w procesie zakładania spółek, zapewnienie sprawności postępowania przy ich zakładaniu oraz zapewnienie sprawności postępowania sądowego w przedmiocie ich rejestracji, jak również konieczność zapewnienia bezpieczeństwa i pewności obrotu gospodarczego. Kształt wzorca umowy jest określony w powyższym rozporządzeniu składającym się z 13 paragrafów oraz w złączniku do tego rozporządzenia. Natomiast sam wzorzec umowy spółki z o.o. jest *stricte* określony w załączniku. Spółka z o.o. zawiązywana z wykorzystaniem wzorca umowy nie musi być tworzona przez kilku współników – założycieli. Zaznaczono, iż występuje możliwość zawiązania spółki z o.o. przez jedną osobę. W tym przypadku wzorzec ten jest wykorzystywany jako wzorzec aktu założycielskiego spółki jednoosobowej. System teleinformatyczny zawiera wzorzec umowy, który umożliwia zakładającym spółkę określenie treści poszczególnych postanowień umowy w zależności od własnej woli, poprzez wskazanie poszczególnych postanowień umowy w granicach wskazanych rozporządzeniem. Faktyczne wypełnienie wzorca umowy polega na uzupełnieniu wolnych miejsc oraz wyborze i zaznaczeniu poszczególnych wariantów postanowień.

Dokonując charakterystyki wzorca umowy spółki z o.o. udostępnionego w systemie teleinformatycznym należy wyszczególnić oraz skomentować w nim zawarte unormowania. Na początku należy wskazać datę, określającą dzień, miesiąc oraz rok, w której umowa spółki z o.o. jest zawierana. Następnie w paragrafie pierwszym następuje określenie osób, które stawily się oraz które oświadczają, że na podstawie niniejszej umowy zawiązują spółkę z o.o. Identyfikacja współników oraz osób powołanych w skład organów spółki następuje na podstawie firmy osoby fizycznej oraz numeru PESEL, natomiast w przypadku osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej następuje na podstawie firmy bądź nazwy oraz numeru KRS. Jednakże, jeżeli osoby fizyczne nie posiadają numeru PESEL, to do ich identyfikacji służy numer paszportu, wraz ze wskazaniem kraju jego wystawienia, jak również wraz ze wskazaniem miejsca zamieszkania i adresu. Natomiast jeżeli osoby prawne lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej nie są zarejestrowane w KRS, to podmioty te identyfikują określone numery we właściwym rejestrze, wraz z określeniem organu prowadzącego rejestr. Należy wskazać kraj, siedzibę oraz adres rejestru zagranicznego, który zawiera dane określonego podmiotu gospodarczego. Należy zaznaczyć, że wzorzec umowy spółki z o.o. nie obliguje do zawarcia umowy z określoną liczbą współników ani powołania wskazanej liczby członków organu. Paragraf 5 tego rozporządzenia mówi o przypadkowości wskazanej we wzorcu liczby oraz o nieograniczonym jej charakterze. Kolejno w paragrafie drugim umowy spółki należy wskazać firmę spół-

11 Dz.U. z 2011 r. Nr 299, poz. 1774.

ki z o.o. Występuje dowolność w obraniu firmy, jednak oczywista jest konieczność zastosowania regulacji dotyczącej prawa firmowego określonej w art. 43(1)–43(10) k.c.¹² oraz art. 160 k.s.h. W umowie należy podać siedzibę spółki. W tym przypadku obowiązuje również regulacja art. 41 k.c. wskazującą na miejscowość, w której siedzibę ma organ zarządzający osobą prawną, z zastrzeżeniem, że ustawa ani oparty na ustawie statut nie stanowi inaczej. Regulacja występująca w rozporządzeniu¹³ uszczegóławia, iż siedzibą będzie zawsze miejscowość na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zgodnie z danymi z krajowego urzędowego podziału terytorialnego kraju TERYT.¹⁴ Kolejno w paragrafie czwartym umowy spółki należy określić przedmiot działalności. Przedmiot działalności spółki musi być tożsamy z systemem PKD określonym w systemie teleinformatycznym. Następny paragraf jest obszarem obejmującym wskazanie wysokości kapitału zakładowego, ilości oraz wartości nominalnej udziałów. W paragrafie szóstym umowy spółki należy wyszczególnić, ile udziałów i w jakiej łącznej wartości nominalnej obejmuje każdy ze współników. Wszelkie liczby wskazane we wzorcu umowy dotyczące udziałów, wartość kapitału zakładowego, wartość udziałów czy okresu kadencji członków organów należy podawać liczbami arabskimi oraz zapisami słownymi.

Paragraf siódmy umowy wskazuje, że spółka z o.o. zawiązywana z wykorzystaniem wzorca umowy jest zawiązywana na czas nieoznaczony. Jest to istotne ograniczenie możliwości kształtowania umowy spółki z o.o. zawieranej z wykorzystaniem wzorca umowy względem umowy spółki z o.o. zawieranej w formie aktu notarialnego.¹⁵ W paragrafie ósmym umowy należy określić kwestie dotyczące podzielnosci udziałów. Występują dwa warianty. Wariant A określa, że udziały w spółce są równe i niepodzielne, a każdy współnik może posiadać więcej niż jeden udział. Na każdy udział przypada jeden głos. Z kolei wariant B różni się możliwością umorzenia udziału za zgodą współnika w drodze nabycia udziału przez spółkę. W kolejnym paragrafie umowy występuje obligatoryjny charakter pokrycia udziałów wkładami pieniężnymi. Następnie występuje możliwość wyboru jednego z czterech wariantów określających zbywanie oraz zastawienie udziałów. Wariant A wskazuje na obligatoryjność uzyskania zgody spółki za zbycie oraz zastawienie udziałów. Wariant B wskazuje, że nie występuje wymóg uzyskania na te czynności zgody spółki. Wariant C natomiast określa, że zbycie oraz zastawienie udziału wymaga zgody spółki. Zastawnik i użytkownik mogą wykonywać prawo głosu z udziału, na którym usta-

12 Dz.U. z 1964 r. Nr 16., poz. 93 z późn. zm.

13 §6, Dz.U. z 2011 r. Nr 299, poz. 1774.

14 Krajowy Rejestr Urzędowy Podziału Terytorialnego Kraju obejmuje systemy identyfikatorów i nazw jednostek podziału terytorialnego, nazw miejscowości, rejonów statystycznych i obwodów spisowych, identyfikacji adresowej ulic, nieruchomości, budynków i mieszkań. Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439 z późn. zm.), Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 1998 r. Nr 157, poz. 1031 z późn. zm.).

15 Art. 157 § 2 k.s.h.

nowiono zastaw lub użytkowanie, jeżeli przewiduje to czynność prawna ustanawiająca ograniczone prawo rzeczowe oraz gdy w księdze udziałów dokonano wzmianki o jego ustanowieniu i o upoważnieniu do wykonywania prawa głosu. Z kolei wybranie wariantu D oznacza, że zbycie oraz zastawienie udziału nie wymaga zgody spółki. Natomiast zastawnik i użytkownik mogą wykonywać prawo głosu z udziału, na którym ustanowiono zastaw lub użytkowanie, jeżeli przewiduje to czynność prawna ustanawiająca ograniczone prawo rzeczowe oraz gdy w księdze udziałów dokonano wzmianki o jego ustanowieniu i o upoważnieniu do wykonywania prawa głosu. W jedenastym paragrafie umowy występuje alternatywa wariantów określających kapitały rezerwowe i zapasowe oraz zaliczki na poczet dywidendy. Wariant A – spółka może tworzyć kapitały rezerwowe i zapasowe. Wariant B – spółka może tworzyć kapitały rezerwowe i zapasowe. Zarząd może wypłacić zaliczkę na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy, jeżeli zaistnieją warunki wymagane przepisami prawa, a w szczególności jeżeli spółka posiada wystarczające środki na wypłatę. W kolejnym paragrafie należy uregulować kwestie dotyczącą organów spółki. W tym miejscu występują trzy opcje. Wariant A określa, że w skład organów spółki wchodzi zarząd, jak również zgromadzenie wspólników. Wariant B mówi o zarządzie, radzie nadzorczej oraz zgromadzeniu wspólników. Wariant C wyszczególnia również zarząd, radę nadzorczą, zgromadzenie wspólników. Określa, że wspólnikowi nie przysługuje prawo indywidualnej kontroli, chyba że rada nadzorcza nie została ustanowiona lub jeżeli liczba jej członków jest niższa niż wymagana umową. W paragrafie trzynastym rozstrzygane są kwestie liczby członków poszczególnych organów, ich kadencji oraz mandatu. Mianowicie zarząd składa się z jednego lub więcej członków powoływanych i odwoływanych uchwałą wspólników. Uchwała może określać funkcje poszczególnych członków zarządu. Kadencja członka zarządu nie jest określona z góry i wynosi liczbę lat wskazanych przez założycieli spółki. Kadencja członków organów spółki nie jest regulowana maksymalnym okresem powołania do tych organów, jednak najkrótszym okresem jest jeden rok. Wygaśnięcie mandatu członka zarządu następuje z chwilą upływu kadencji, odwołania ze składu zarządu, śmierci albo rezygnacji. W przypadku ustanowienia rady nadzorczej również liczba jej członków nie jest z góry określona. Wspólnicy uchwałą dokonują powołania i odwołania członków rady nadzorczej. Określenie kadencji członka rady nadzorczej należy do wspólników zawierających umowę spółki. W katalogu obejmującym przesłanki wygaśnięcia mandatu członka rady nadzorczej znajdują się: chwila upływu kadencji, odwołania ze składu rady, śmierć albo rezygnacja. W paragrafie czternastym umowy występuje alternatywa w doborze wariantów dotyczących reprezentacji spółki. W wariantcie A, w przypadku zarządu jednoosobowego oświadczenia w imieniu spółki składa członek zarządu. W przypadku zarządu składającego się z dwóch lub większej liczby osób do składania oświadczeń w imieniu spółki jest wymagane współdziałanie dwóch członków zarządu albo jednego członka zarządu łącznie z prokurentem. W wariantcie B każdy z członków

zarządu posiada upoważnienie do składania oświadczeń w imieniu spółki. W paragrafie piętnastym należy wskazać kogo wspólnicy powołują w skład pierwszych organów (zarządu lub rady nadzorczej) wraz z określeniem funkcji. Używając terminologii prawno-gospodarczej w organach spółki występują „prezes zarządu” oraz „członek zarządu”, „przewodniczący rady nadzorczej”, „zastępca przewodniczącego rady nadzorczej” oraz „członek rady nadzorczej”. Rada nadzorcza jest organem fakultatywnym o charakterze kontrolnym. Dlatego też minimalny skład rady nadzorczej wynosi 3 osoby. Jednak organ ten musi występować w spółkach posiadających kapitał zakładowy przewyższający 500 tys. zł oraz gdy wspólników jest więcej niż 25. Paragraf szesnasty mówi o uzyskaniu uchwały wspólników na rozporządzenie prawem lub zaciągnięcie zobowiązania do świadczenia o wartości dwukrotnie przewyższającej wysokość kapitału zakładowego. W wariantcie A występuje obowiązek uzyskania uchwały, natomiast przy wyborze wariantu B takiego obowiązku nie ma. W ostatnim siedemnastym paragrafie umowy spółki z o.o. określone jest, że rok kalendarzowy jest rokiem obrotowym. Natomiast pierwszy rok obrotowy kończy się w dniu 31 grudnia roku wskazanego przez wspólników podczas sporządzania umowy. Wymogiem jest wskazanie daty końcowej pierwszego roku obrotowego zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 9 ustawy o rachunkowości.¹⁶ Rozporządzenie natomiast zaznacza, że data ta musi wystąpić w przeciągu 18 miesięcy od dnia zawązania spółki.

Techniczne kwestie dotyczące zakładania spółki w systemie teleinformatycznym określa rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym, sposobu korzystania z systemu teleinformatycznego i podejmowania w nim czynności związanych z zawiązaniem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy oraz wymagań dotyczących podpisu elektronicznego.¹⁷ Zawiera ono regulacje dotyczące ministerialnej strony w sieci Internet, która służy zakładaniu spółki.¹⁸ Wskazuje obowiązek założenia konta w systemie w celu rozpoczęcia procedury zakładania spółki.

Wracając do ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. wprowadza ona do art. 158 k.s.h. paragrafy 1(1) oraz 1(2), które dotyczą wkładów na kapitał zakładowy. Powyżej wspomniano już o wyłącznie pieniężnym charakterze wkładów przy zawiązaniu umowy spółki z o.o. z wykorzystaniem wzorca umowy. Aczkolwiek taki warunek nie występuje przy podwyższaniu kapitału zakładowego po wpisie do rejestru spółki. Mianowicie w takim przypadku wkłady mogą przybrać formę pieniężną lub

16 Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.

17 Dz.U. z 2011 r. Nr 297, poz. 1762.

18 <https://ems.ms.gov.pl/> z dnia 28 października 2012 r., witryna internetowa Ministerstwa Sprawiedliwości.

formę niepieniężną.¹⁹ W art. 167 k.s.h. dopisano paragrafy 4 i 5, które określają dokumenty będące załącznikami niezbędnymi do zgłoszenia spółki z o.o. związanej z wykorzystaniem wzorca umowy do sądu. Wyłączono stosowanie przepisów paragrafów 1–3, a wprowadzono obowiązek załączenia dokumentów sporządzonych na formularzach wygenerowanych w systemie teleinformatycznym. Dokumentem tym jest przede wszystkim umowa spółki z o.o. Do zgłoszenia wymagana jest również lista wspólników z podaniem nazwiska i imienia lub firmy oraz liczby i wartości nominalnej udziałów każdego z nich. Należy obligatoryjnie dołączyć oświadczenie wszystkich członków zarządu o wniesieniu w całości wkładów na pokrycie kapitału zakładowego przez wspólników. Wszystkie wyszczególnione dokumenty muszą zostać opatrzone podpisem elektronicznym. Podpis ten obejmuje podanie nazwy użytkownika i hasła albo danych niezbędnych do posłużenia się bezpiecznym podpisem elektronicznym weryfikowanym za pomocą ważnego kwalifikowanego certyfikatu.²⁰ Na zarządzie spółki z o.o. związanej z wykorzystaniem wzorca umowy ciąży ustawowy obowiązek złożenia wobec sądu rejestrowego wzorów podpisów członków zarządu albo ich notarialnego poświadczenia, jak również obowiązek złożenia oświadczenia, że wkłady na pokrycie kapitału zakładowego zostały przez wszystkich wspólników w całości wniesione, w przypadku niezłożenia takiego oświadczenia przy zgłoszeniu spółki. Ustawa w obu tych przypadkach przewiduje termin siedmiu dni od dnia wpisu spółki do rejestru na wniesienie tych dokumentów do sądu. Z kolei w kwestii dotyczącej oznaczenia pism spółki art. 206 § 1 pkt 4 k.s.h. otrzymał nowe brzmienie. Wszystkie pisma i zamówienia handlowe składane przez spółkę w formie papierowej i elektronicznej, a także informacje na stronach internetowych spółki powinny zawierać poza firmą spółki, jej siedzibą, adresem, oznaczeniem sądu rejestrowego, numerem identyfikacji podatkowej (NIP), również wysokość kapitału zakładowego, a dla spółki, której umowę zawarto przy wykorzystaniu wzorca umowy, do czasu pokrycia kapitału zakładowego, także informację, że wymagane wkłady na kapitał zakładowy nie zostały wniesione.

Jednocześnie wraz z k.s.h. zostały znowelizowane inne ustawy zawierające regulacje dotyczące procedury cywilnej, Krajowego Rejestru Sądowego oraz kosztów sądowych. W ustawie Kodeks postępowania cywilnego²¹ dodano regulacje dostosowujące procedurę cywilną do podpisu elektronicznego niezbędnego przy zawieraniu spółki z o.o. z wykorzystaniem wzorca umowy. Dodatkowo § 4 i 5 art. 694(3) k.p.c. wskazują, że doręczenia orzeczeń i pism sądowych składanych do KRS dokonywane będą osobom składającym wniosek za pośrednictwem systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie rejestrowe. Natomiast doręczenie będzie

19 Szerzej na temat wkładów niepieniężnych: A. Malarewicz–Jakubów, *Nieruchomość jako wkład do spółki kapitałowej*, [w:] *Z zagadnień prawa rolnego, cywilnego i samorządu terytorialnego*. Księga jubileuszowa profesora Stanisława Prutisa, J. Bieluk, A. Malarewicz–Jakubów, A. Doliwa (red.), Białystok 2012, s. 557–569.

20 § 5 Rozporządzenia MS, Dz.U. z 2011 r. Nr 297, poz. 1762.

21 Dz.U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296 z późn. zm.

następować z datą wskazaną w elektronicznym potwierdzeniu odbioru korespondencji. Jeżeli takie potwierdzenie nie wystąpi, to doręczenie będzie uznane za skuteczne z upływem 14 dni od daty umieszczenia korespondencji w systemie. W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym²² również dostosowano postępowanie rejestrowe do kwestii wniosku o wpis do Rejestru spółki utworzonej z wykorzystaniem wzorca umowy. Wskazano m.in, że nieopłacenie wniosku złożonego drogą elektroniczną nie wywołuje skutków wniesienia pisma do sądu. Ponadto wniosek o przyjęcie dokumentu zawierającego wzory podpisów członków zarządu uwierzytelnione notarialnie albo złożone przed sędzią lub upoważnionym pracownikiem sądu nie podlegają opłacie sądowej. Został określony termin, w którym sąd rejestrowy musi rozpoznać wniosek o wpis spółki z o.o. zawiązanej z wykorzystaniem wzorca umowy. Jest to termin jednego dnia od daty jego wpływu do sądu rejestrowego. W przypadku wezwania przez sąd do usunięcia przeszkody do dokonania wpisu, termin do rozpoznania wniosku o wpis wynosi 7 dni od usunięcia przeszkody przez wnioskodawcę. Natomiast termin ten wynosi jeden miesiąc w przypadku zaistnienia konieczności wysłuchania uczestników postępowania albo przeprowadzenia rozprawy. W ustawie o kosztach sądowych w sprawach cywilnych²³ w art. 104a wyłączono stosowanie przepisów art. 96 ust. 1 pkt 10, art. 100–103, art. 104 ust. 2 oraz art. 105 w przypadkach złożenia wniosku do KRS spółki z o.o. zawiązaną z wykorzystaniem wzorca umowy oraz w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Oznacza to, że nie można żądać zwolnienia od kosztów sądowych.

Forma prawna spółki z o.o. należy do najczęściej zawiązywanych na przełomie pierwszego półrocza bieżącego roku – 9944. Dokonując porównania, w tym samym okresie zawiązano 213 spółek akcyjnych, 87 spółek partnerskich, 354 spółki jawne, 1075 spółek komandytowych oraz 521 spółek komandytowo-akcyjnych. Zgodnie ze stanem na 30.06.2012 r. dotychczas zostały zawiązane 278 494 spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.²⁴ Natomiast przez dziesięć miesięcy obowiązywania fakultatywnego sposobu zakładania spółki z o.o., tj. z wykorzystaniem wzorca umowy spółki z o.o., dokonano wpisu do rejestru 2675 spółek zawiązywanych z wykorzystaniem wzorca umowy.²⁵ Liczba ta może świadczyć o dużej popularności tego sposobu zawiązywania spółki z o.o.

Dokonując oceny ustawy z dnia 1 kwietnia 2011 r. należy powiedzieć, iż wprowadzone zmiany wychodzą naprzeciw zmieniającej się rzeczywistości techniczno-gospodarczej. Dobrą jest sytuacja, kiedy prawo dorównuje blisko dwudziestoletnim oczekiwaniom dotyczącym ułatwień w zakładaniu działalności gospodarczej,

22 Dz.U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186 z późn. zm.

23 Dz.U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594 z późn. zm.

24 Zmiany strukturalne grup podmiotów gospodarki narodowej w rejestrze REGON, I półrocze 2012 r., GUS, Warszawa 2012, s. 127.

25 Dane uzyskane z Ministerstwa Sprawiedliwości, Departament Informatyzacji i Rejestrów Sądowych.

w szczególności w zawiązywaniu spółek. Należy jednoznacznie opowiedzieć się za pozytywnym postrzeganiem wyłączenia instytucji notariusza z procesu zawiązywania spółki z o.o., ponieważ zawiązywanie spółki z o.o. z wykorzystaniem wzorca umowy spółki z o.o. jest modelem fakultatywnym względem dotychczasowej, klasycznej regulacji. Wykorzystanie wzorca umowy spółki z o.o. jest dodatkową opcją, a nie jedyną. Osoby chcące skorzystać z porady prawnej notariusza będą ciągle wybierały dotychczasowy sposób zawiązywania spółki. Natomiast osoby, które będą chciały dokonać tego w sposób szybszy, a jednocześnie równorzędny prawnie skorzystają z trybu S–24. Postulowanie wprowadzenia instytucji notariusza w postępowaniu S–24 nie wydaje się potrzebne. Oczywistym jest, że w niedalekiej przyszłości ustawodawca zgodnie ze postulatami doktryny²⁶ będzie czynił dalsze kroki mające na celu przyśpieszenie procesu oraz zwiększanie ułatwień w zakładaniu spółek oraz ochronie prawnej obrotu gospodarczego. Dokonując ogólnej oceny niedawno wprowadzonych do systemu prawnego rozwiązań, należy stwierdzić, że są dobrym początkiem.

BIBLIOGRAFIA

1. Kidyba A., Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz, Warszawa 2002.
2. Leśniak M., Spółka z o.o. zakładana za pomocą wzorca umowy – nowelizacja kodeksu spółek handlowych, „Przegląd Prawa Handlowego” 2011, nr 11.
3. Malarewicz–Jakubów A., Nieruchomość jako wkład do spółki kapitałowej, [w:] Z zagadnień prawa rolnego, cywilnego i samorządu terytorialnego. Księga jubileuszowa profesora Stanisława Prutisa, Bieluk J., Malarewicz–Jakubów A., Doliwa A. (red.), Białystok 2012.
4. Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz.U. z 1995 r. Nr 88, poz. 439 z późn. zm.).
5. Ustawa z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym (Dz.U. Nr 130, poz. 1450, z późn. zm.).
6. Ustawa z dnia 16 lipca 2004 r. Prawo telekomunikacyjne (Dz.U. Nr 171, poz. 1800, z późn. zm.).
7. Ustawa z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz.U. Nr 64, poz. 565 ze zm.)
8. Ustawa z dnia 1 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy – Kodeks spółek handlowych oraz niektórych innych ustaw. (Dz.U. z 2011 r. Nr 92, poz. 531).
9. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 15 grudnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz.U. z 1998 r. Nr 157, poz. 1031 z późn. zm.).

26 Szerzej na temat postulatów zastosowania wzorców umów w odniesieniu do spółek osobowych zob. M. Leśniak, Internetowe wzorce umów handlowych spółek osobowych – konieczność czasów społeczeństwa informatycznego, „Przegląd Prawa Handlowego” 2012, nr 09, s. 41–44.

10. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie określenia wzorca umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością udostępnionego w systemie teleinformatycznym (Dz.U. z 2011 r. Nr 299, poz. 1774).
11. Rozporządzenie ministra sprawiedliwości z dnia 29 grudnia 2011 r. w sprawie trybu zakładania konta w systemie teleinformatycznym, sposobu korzystania z systemu teleinformatycznego i podejmowania w nim czynności związanych z zawianiem spółki z ograniczoną odpowiedzialnością przy wykorzystaniu wzorca umowy oraz wymagań dotyczących podpisu elektronicznego (Dz.U. z 2011 r. Nr 297, poz. 1762).

STREAMLINING PROCEDURES WHILE SETTING UP A LIMITED LIABILITY COMPANY AFTER 1 JANUARY 2012 – A LIMITED LIABILITY COMPANY AND ITS STANDARD SAMPLE FORM

The Article refers to the issue of setting up a limited liability company, and in particular its standard sample form. The main axis is the Act dated 1 April, 2011 Amending The Commercial Companies' Code Act and some other Acts. (Journal of Laws, 2011, No. 92, item 531) . Newly introduced regulations provide a standard sample form whereby a limited liability company may be quickly set up, represent a relevant subject on precipitating the operations of economic activity as well as streamlining the organizational and legal procedures that lead to establishing a limited liability company. So far, certain elements of a standard sample form for a limited liability company have been characterized and some changes during establishing a new company have been shown. Within a standard sample form, some changes on financial contribution and indispensable documentation to register a new company will be discussed. The raised issues are just the initial voices in the discussion over the changes that have already been implemented. There is a heated debate over the role of a notary public during registry proceedings. Not only do changes that introduce a standard sample form regulate commercial law, but they also significantly affect civil proceedings, court–costs matters and the National Court Registry. The above–mentioned issue seems to be crucial in effectively performing the process of setting up limited liability companies and handling judicial proceedings while registering them. Issues which refer to facilitating setting up limited liability companies are postulates that have been raised in the doctrine and in particular in economies for almost two decades. For those reasons, the regulation which helps to secure economic stability and seems to be the first step towards fulfilling the expectations of science and practice cannot go unnoticed.

Key words: Limited liability company, A standard sample form of a limited liability company, A notary public in company registry process, Commercial law, Capital companies; Setting up a company/establishing a company